

jako nevaren pojav to. Če se začne enkrat mej ljudstvom ruvati proti vladarju, potem so v dotični državi že na slabem.

Amerika. — V Braziliji, kjer se je bil zadnji čas boj za to, da se obnovi cesarstvo in vrže republika, je zopet mir. Vstaši so se vdali republikanski vladni vojski na milost in nemilost. Končana je torej za enkrat revolucija, ki se bo čez kaj časa še gotovo obnovila.

Obrtnija.

Barve za lake in firneže.

Barve imajo nekaj pomena za izdelovanje firnežev in lakov, ker je večkrat potrebno, da se doda raznim vrstam kake barve. Tako se zlatilni firnež zahteva vselej le jako rumen. Barve, ki se rabijo za firneže in lake, naj imajo pred vsem dve lastnosti. Prezorne naj bojo in svetloba jim ne sme škodovati. V prvem oziru posebno ustrezajo anilinske barve, v poslednjem pa starejše barve, dasi so anilinske lepše.

Anilinske barve izdelujejo v trgovini na veliko iz premogovega kotrana in pridejo v trgovino v raznih nuansah. Laki, katerim se pridenejo analinska barvila, so zares silno lepe barve, posebno če se ž njimi prevlečejo kovine, samo da barve niso povsem stalne.

Ravno isto napako, kakor anilinske barve, pa ima tudi kurkuma. To barvilo je jako lepo rumeno, toda mu škoduje močno svetloba. V trgovino pridete dve vrsti. Jedna je v prst dolgih kot svinčnik debelih, zunaj rumeno sivih obročkastih kosih, druga je pa v gomolih velikih kot oreh. Najboljša je kitajska kurkuma, potem japonska, najslabša pa barbadoeska. To barvilo se v špirtu rado razstopi.

Za tako jako dobro rudečo barvo je zmajeva kri, ki se dobiva iz raznih dreves tropičnega pasa. V trgovino prihaja v majhnih kroglicah, 3 centimetre dolgih palčicah ali pa tudi v nepravilnih oblikah. Navadno je zavita v listje. Barve je temnorudeče, in se močno sveti, kjer se prelomi. Rado se stere, prah je karminkorudeče barve. V trgovino prihaja večkrat močno pokvarjena in ponarejena. Večkrat se prodajajo za zmajevo kri izdelki iz gumija pobarvani s sandelnovega lesa tinkturo. Če s pristno zmajevo krvjo potegneš po gorke stekleni plošči, da črto, ki je jako podobna krvi, kar pa pri ponarejenem blagu ni.

Modra barva za lake je najboljša indigo. O tej barvi smo že parkrat govorili v našem listu. Danes le priporočamo, da naj se indigo zahteva le v kosih. Sprášeno indigo je gotovo močno pomešano z drugimi barvili. Dobro blago se tudi po tem pozna, da temnomodri kosi, ako se pogledajo od neke strani kažejo lep kovinsk bakren lesk, ki se posebno pokaže, ako kako ploskvo z ogljikom zgladimo. Samo indigo se pa ne da napraviti kot prozorna barva za lak, ker se ne raztopi, da bi se razstopljina primešala lakom. Pač pa dobimo lepe slikarske barve, ako zdrgnemo indigo s kakim lakom ali firnežem.

Indigni modri lak ali firnež se dobi samo, ako ra-

bimo indigni karmin. To barvilo pa dobimo, ako tenko zdrobimo indigo in jo potem sušimo v kaki prostorni stekleni posodi pri 110° stopinjah po Celziji gorkote več ur. Na to na prašek vlijemo kadeče se žveplene kisline toliko, da ga pokrije. Vsa zmes se napne in vse se pa dobro zmeša. Čez 24 ur v tekočini pridene 10 krat toliko vode in odlije od odsedline. Razstopljini se sedaj tako dolgo pridevlje pepeljike, da neha šumeti. Nastalo temnomodro odsedlino se namaže na opekarsko kamenje, kjer se puste posušiti. Če se hoče narediti firnež z indignim karminom, se indigni karmin stare na kamnu za trenje barve s firnežem, pri čemer se tako dolgo priliva firnež, da postane tekoča masa in ta masa se zmeša z ostalim firnežem.

Gumijeva perčevina (Gummigut) prihaja v trgovino v najrazličnejših oblikah. To barvilo sestoji iz kuhanega rudečega soka raznih dreves. Kosi so navadno rumeni in po vrhu pokriti z nekim rumenim praškom. Alkohol deloma rastopi to barvilo, eter pa popolnoma, v vodi se pa naredi neka mlečna tekočina. Rabi se ta barva za izdelovanje tako imenovanega zlatega laka.

Kot črno barvo za lake se rabi večkrat žugel (saje). Žugel se nabere pri gorenji tolskih olj in smol. Dobro blago mora biti čisto črne barve in se mora dati rade streti s tolskim oljem.

Tudi žefran se da rabiti za barvanje lakov. O tem barvilu smo že nekoliko govorili. Ker je pa sedaj že več nadomestil za to drago barvo, se žefran pač še le malokdaj rabi pri izdelavi lakov. Tudi rudeči santelnov les je dobra barva za lak. Ta les pride v trgovino v večjih polenih, pa tudi v tršicah. Boljše je kupiti prvo vrsto, ker je poslednja vrsta rada pomešana z drugimi lesovi.

Sicer je pa še več družih rastlinskih barv, ki se dado porabiti za firneže, ali vse bi bilo preobširno popisovati. Posebno za špiritne firneže se da porabiti mnoga barvila, ker se razstope v njem, dočim se v tolstih oljih ne. Več barv se pa tudi s tem dobi, da se opisane barve primerno mešajo.

Obrtnijske raznoterosti.

Rojansko posojilno in konsumno društvo, vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Rojanu pri Trstu je, kakor kažejo sklepi računov, v letu 1893 zdatno napredovalo. Promet je znašal leta 1893 81.638 89 gld., za 43.700 gld., več nego leta 1892. Koncem leta 1892 je znašalo število zadrušnikov 188, od 1. januarja do 31. decembra 1893 je pristopilo 90, vkupe 278. Tekom leta 1892 je izstopilo zadrušnikov 27 leta 1893. 51 leta 1893. 2 sta umrla, 80 ostane torej koncem leta 198 — Število zadrušnikov se je torej pomnožilo v primeri z lanjskim samo za 10 oseb. Na deležih in obrokih se je do 31. decembra 1893 vplačalo vkupe 8532·83 gld. in sicer: a) do 31. decembra 1892 4619·64 gld., b) tekem leta 1893 pa 3913·19 gld. Izplačani, oziroma prodani deleži zadrušnikov ali obroki zapadli v rezervni zaklad znašajo 1079·87 gld. Zadrušnikom dolžni deleži in obroki znašajo koncem l. 1893 7452·96 gld. Število vplačanih deležev znaša koncem 1894. leta 214 ali 6420 gld. Obroki na deleže zna